

2013 OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMININ 21. YÜZYIL BECERİLERİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

Berrin KOÇİN*

Mehmet Nur TUĞLUK**

* Yıldız Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, berrinkocin@hotmail.com, ORCID: /0000-0001-8158-4287

** Dr.Öğr.Üyesi; Yıldız Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, mntugluk@yildiz.edu.tr, ORCID: 0000-0003-2007-5942

Koçin, Berrin ve Mehmet Nur Tuğluk. "2013 Okul Öncesi Eğitim Programının 21. Yüzyıl Becerileri Açısından İncelenmesi". ulakbilge, 49 (2020 Haziran): s. 621–649. doi: 10.7816/ulakbilge-08-49-01

Öz

Bu çalışmanın amacı, MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim Programında bulunan kazanımların 21. Yüzyıl becerileri açısından incelenmesi ve referans becerilerin hangi düzeyde yer aldığı belirlenmesidir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olan içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda okul öncesi programında bulunan kazanımların çoğunlukla eleştirel düşünme, yaratıcılık, problem çözme, iletişim, sorumluluk ve farklı kültürel özelliklerle ilgili farkındalık gibi beceriler ile ilgili olduğu görülmüştür. Gelişim alanlarına göre bakıldığında ise bu becerilere ilişkin kazanımlara en fazla sosyal duygusal gelişim alanında yer verildiği, bunu sırasıyla dil gelişim alanı ve bilişsel gelişim alanının takip ettiği görülmüştür. Bunun yanında öz bakım alanında bu becerilere çok az rastlanırken motor gelişim alanında hiç rastlanmadığı tespit edilmiştir. Günümüzde oldukça önem kazanan ve 21. Yüzyıl becerilerinde vurgulanan teknoloji ve medya okuryazarlığı ile ilgili kazanımlara ise pek rastlanmadığı görülmüştür. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda bazı öneriler getirilmiştir.

Anahtar kelimeler: Okul öncesi eğitim, eğitim programları, 21. Yüzyıl becerileri

Makale Bilgisi

Geliş: 5 Mart 2020

Düzeltilme: 3 Nisan 2020

Kabul: 15 Nisan 2020

Giriş

Modern toplumların kurulması ve değişim sürecinde büyük bir yere sahip olan okullar toplumun ihtiyaç duyacağı niteliklere sahip insan gücünü yetiştirme, kültürel değerleri koruma ve geliştirme gibi amaçlara hizmet etmekle yükümlüdür (Özdemir, 2009). Okullar aynı zamanda değişen dünya şartlarına uyum sağlayabilecek ve gelecekte ihtiyaç duyulacak beceri ve yeterliliklere sahip bireyler yetiştirmek için uygun eğitim ortamları ve etkinlikleri sağlamak durumundadır. "21. yüzyıldaki toplumsal, ekonomik, siyasi ve teknolojik gelişmelere bağlı olarak ihtiyaç duyulan birey niteliklerine ilişkin beklentilerin değiştiği görülmektedir. Bunun yanında bu değişimler eğitim sistemlerini etkilemekte, bireylere kazandırılması gereken bilgi, beceri ve yeterliklerde zorunlu bazı değişimler yapma durumu ortaya çıkmaktadır" (Cansoy, 2018). Bu gelişmeler, okulların da kendilerini bu yeni beceriler için hazırlaması gerektiğini ortaya koymaktadır. Okullarda eğitim etkinlikleri belli bir programa göre gerçekleştirilmektedir. Bu nedenle 21. yüzyıl okullarında değişime ayak uydurabilmek için atılacak ilk adım programların değişmesi olacaktır. (Yılmaz, 2016).

21. Yüzyıl Becerileri

Günümüzde dünya genelinde eğitim alanında, üzerinde çok fazla durulan ve araştırmalar yapılan konulardan birisi 21. yüzyıl becerileri ve bu becerilerin eğitim yoluyla nasıl kazandırılacağıdır. Bu amaçla birçok kurum ve kuruluş bireylere kazandırılması gereken 21. yüzyıl becerilerinin neler olduğu konusunda araştırmalar yaparak bu becerileri belirlemeye çalışmışlardır (Ananiadou & Claro, 2009; Assessment and Teaching of 21 Century Skills (ATCS), 2011; International Society for Technology in Education (ISTE), 2007; North Central Regional Educational Laboratory (NCREL), 2003; Partnership for 21st Century Skills (P21), 2010). Çeşitli kurum ve kuruluşlar tarafından belirlenen 21. yüzyıl becerileri ve bu doğrultuda eğitim programlarına eklenmesi gereken kazanımların neler olduğu konusunda bazı farklılıklar olsa da üzerinde durulan bazı ortak 21. yüzyıl becerileri bulunmaktadır (Koltuk, 2015). Farklı kurum ve kuruluşlarca belirlenen 21. yüzyıl becerileri Tablo 1'de verilmiştir.

P21 (Partnership for 21st Century Skills)	NCREL en Gauge (North Central Regional Educational Laboratory)	ATCS (Assessment and Teaching of 21 Century Skills)	NETS/ISTE (National Educational Technology Standards)	EU (European Union)	OECD (Organization for Economic Cooperation and Development)
Öğrenme ve Yenilik Becerileri 1. Eleştirel düşünme ve problem çözme 2. Yaratıcılık ve Yenilik 3. İletişim ve işbirliği Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri 1. Bilgi okuryazarlığı; 2. Medya okuryazarlığı; 3. Teknoloji okuryazarlığı Yaşam ve Kariyer Becerileri	Keşfedici Düşünme 1. Uyumluluk, karmaşıklık yönetimi ve özyönetim 2. Meraklılık, yaratıcılık ve risk alma 3. Üst düzey düşünme ve mantık yürütme Etkili İletişim 1. Takım ruhu, işbirliği ve kişilerarası yetenekler; 2. kişisel, sosyal ve yurttaş sorumluluk 3. İnteraktif iletişim Dijital Çağ Okuryazarlığı 1. Temel, bilimsel, ekonomik ve teknoloji okuryazarlığı 2. Görsel ve Bilgi Okuryazarlığı	Düşünme Yolları 1. Yaratıcılık ve Yenilik 2. Eleştirel düşünme, problem çözme, karar verme 3. Liderliği öğrenme, üst biliş Çalışma Yolları 1. İletişim 2. İşbirliği (takım çalışması) Çalışma Araçları 1. Bilgi okuryazarlığı 2. Bilgi ve İletişim Teknolojileri (ICT) okuryazarlığı Dünyada Yaşam	Yaratıcılık ve Yenilik 1. Yaratıcı düşünme, bilgi inşası, ürün geliştirme ve teknoloji kullanma süreçleri 2. Eleştirel düşünme, problem çözme ve karar verme İletişim ve İşbirliği Öğrencilerin işbirliği içinde çalışması ve iletişim kurması için dijital medya ve ortamları kullanması Teknoloji İşlemleri ve Kavramları Teknoloji kavramlarını, sistemlerini ve işlemlerini anlama Araştırma ve Bilgi Akışı	Öğrenmeyi Öğrenmek ve İletişim 1. Anadilde iletişim 2. Yabancı dilde iletişim Dijital Yetenekler Kültürel Farkındalık ve İfade Sosyal ve yurttaşlık ile ilgili yetkinlik İnisiyatif ve girişimcilik hissi	Heterojen Gruplarla Etkileşim 1. Başkalarıyla iyi ilişkiler 2. İşbirliği ve takım çalışması 3. Çatışma çözme ve yönetme Araçların İnteraktif Kullanımı 1. Dilin, sembollerin ve yazının interaktif kullanımı 2. Bilgi ve bilimin interaktif kullanımı 3. teknolojinin interaktif kullanımı Bağımsız-Özerk Davranma

1. Esneklik ve Uyum	3. Çok kültürlülük okuryazarlığı ve küresel farkındalık Yüksek Üretkenlik	1. Yerel ve küresel vatandaşlık	Dijital araçlarla bilginin toplanması, kullanımı ve değerlendirilmesi	1. "Büyük resim" içinde davranma
2. Girişimcilik ve Özyönetim		2. Yaşam ve kariyer	Dijital Vatandaşlık	2. Yaşam planları ve kişisel projeler oluşturma ve yönetme
3. Sosyal ve Kültürlerarası Beceriler	1. Sonuçları yönetme, planlama ve öncelik verme	3. Bireysel ve sosyal sorumluluk	Teknoloji ile ilgili toplumsal ve kültürel sorunları anlama	3. Haklarını savunmak, öne sürmek
4. Üretkenlik ve Sorumluluk	2. Günlük yaşam araçlarının etkili kullanımı			
5. Liderlik ve Sorumluluk	3. Üretimle ilgili yetenek, yüksek kaliteli ürün			

Tablo 1. Farklı Kurum ve Kuruluşlarca Belirlenen 21. yüzyıl Becerileri

(Kotluk, 2015)

"21. yüzyıl becerilerinde, yaratıcılığa, eleştirel düşünmeye, işbirliği içinde çalışmaya ve problem çözmeye vurgu vardır. 21. yüzyıl becerileri; bilgiyi bilmeyi değil, bilgiye ulaşmayı ve bilgiyi kullanmayı, farklı kültürlerle saygı ve farklı kültürlerle bir arada yaşamayı kapsar. 21. yüzyıl becerilerinde iyi bir vatandaş yerine etkin bir vatandaş vurgusu vardır. Teknolojik araçları kullanabilme ve okuryazarlıklar (bilgi, medya, dijital çağ) önemlidir. Bu becerilere sahip olan bireyler yaşamlarını daha nitelikli ve üretken sürdürürler. Dolayısıyla bireylerin bu becerileri eğitim yoluyla edinebilmeleri için bu becerilerin eğitim programlarında yer alması gerektiği söylenebilir." (Aygün, Atalay ve Yaşar, 2016: 160-175)

Bu yeni ihtiyaçlar doğrultusunda bireyin eğitim hayatına ilk adımı attığı ve daha sonraki dönemler için temel oluşturacak olan okul öncesi eğitim döneminden başlayarak eğitim programlarının yeniden gözden geçirilmesi ve revize edilmesi gerekmektedir. Eğitim programlarının kazanım ve göstergelerinde 21. yüzyıl becerilerine yer vermesi ve okul öncesi dönemden başlayarak bireylere bu becerileri kazandırmaya yönelik eğitim faaliyetlerini düzenlemesi gerekmektedir.

Türkiye’de okul öncesi eğitim programı çalışmaları 20. yüzyılın sonlarına dayanmaktadır. 1989 yılında kabul edilip 1994 yılında uygulamaya konan ilk programdan sonra 2002, 2006 ve 2013 yıllarında değişen gereksinimler doğrultusunda değerlendirilmiş ve gerekli güncellemeler yapılarak uygulamaya konulmuştur (Düşek ve Dönmez, 2012; Sapsağlam, 2013; Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), 2013).

Günümüzde uygulanmakta olan 2013 okul öncesi eğitim programının hedefi okul öncesi dönem çocuklarının tüm gelişim alanlarını bütüncül bir şekilde destekleyerek sağlıklı bireyler olmalarını ve zengin öğrenme deneyimleri sunarak ilkokula hazır olmalarını sağlamaktır. Program çocuk merkezli bir program olup çocuğun oyun yoluyla öğrenmesine ve yaratıcılığın ön planda tutulmasına vurgu yapmaktadır (MEB, 2013).

2013-2014 öğretim yılından bu yana uygulamada olan programın değişen koşullara göre aktif bir şekilde değerlendirilmesi ve güncellenmesi önem arz etmektedir. Demirel (2012), eğitim programlarının geliştirme sürecinin bir parçası olarak genel anlamda etkililiğinin belirlenmesi ve geliştirilmesi gereken yönlerinin tespiti amacıyla değerlendirilmesi gerektiğini savunmaktadır.

Alan yazın incelendiğinde, 2013 okul öncesi programının çeşitli yönleriyle değerlendirildiği çalışmalar mevcuttur (Aral ve Kadan, 2018; Sapsağlam, 2013; Sapsağlam, 2016; Sönmez ve Seyhan, 2016). Fakat okul öncesi programının 21. yüzyıl becerilerine uygunluğunu inceleyen çalışmalara rastlanmamıştır. Bu doğrultuda bu çalışmanın amacı; MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı’nda bulunan kazanımların 21. yüzyıl becerileri açısından incelenmesi ve referans becerilerin hangi düzeyde yer aldığı belirlenmesidir. Bu çalışma, günümüzde hala kullanılmakta olan okul öncesi eğitim programının çağımızın gerektirdiği becerileri ne düzeyde desteklediğini belirlemek ve ileride yapılacak program geliştirme çalışmalarına ışık tutması bakımından önemli görülmektedir.

Yöntem

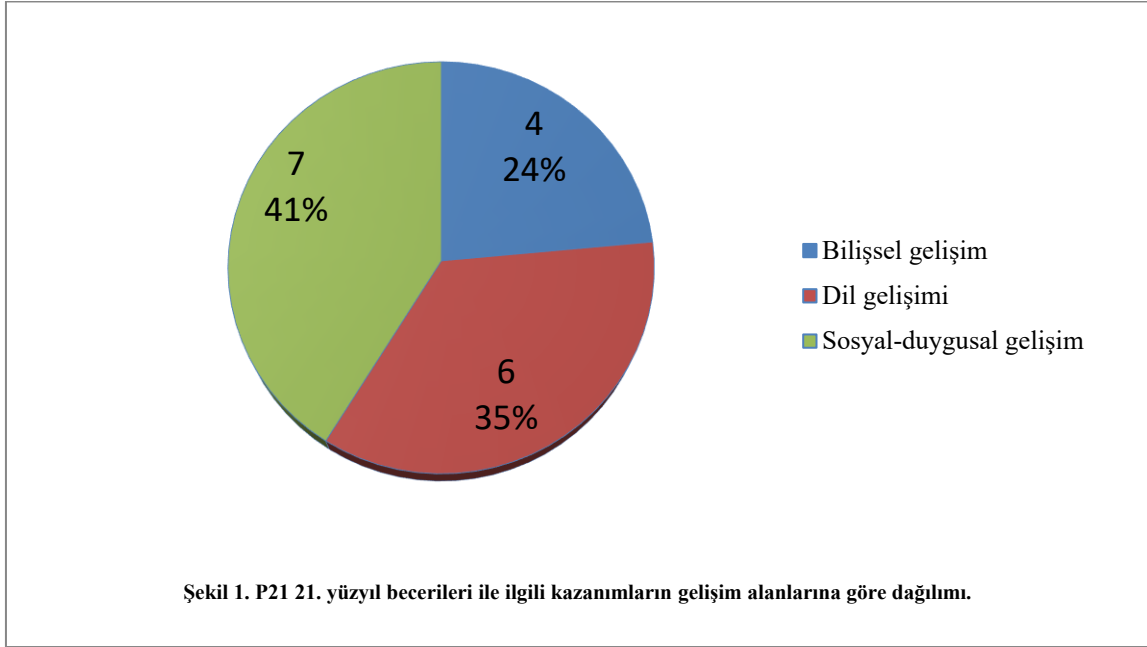
2013 Okul Öncesi Eğitim Programı'nda yer alan kazanım ve göstergelerin 21. yüzyıl becerileri bakımından incelenmesi amacıyla gerçekleştirilen çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden olan içerik analiz yöntemi kullanılmıştır. "İçerik analizi, bir metnin bazı sözcüklerinin belirli kurallara dayalı kodlamalarla daha küçük kategoriler ile özetlendiği, sistematik ve yenilenebilir bir teknik olarak tanımlanmaktadır. İçerik analizi metin veya metinlerden oluşan bir küme içindeki belli kelimelerin veya kavramların varlığını belirlemeye yönelik yapılıdır. Araştırmacılar bu kelime ve kavramların varlığını, anlamları ve ilişkilerini belirler ve analiz ederek metinlerdeki mesajlara ilişkin çıkarımlarda bulunurlar" (Büyüköztürk vd. 2018). İçerik analizi, Tablo 1'de verilen referans becerilere 2013 okul öncesi ne oranda yer verildiğini belirlemek amacıyla kullanılmıştır. Bu amaç doğrultusunda alan yazın taraması sonucuna göre farklı kuruluşlarca belirlenen 21. yüzyıl becerileri ayrı ayrı incelenmiş ve ilişkili bulunan kazanımlar gelişim alanlarına göre belirlenmiştir.

Bulgular

Bu bölümde, 2013 okul öncesi eğitim programının 21. yüzyıl becerileri (bakınız: Tablo 1) açısından analiz edilmesi sonucu ortaya çıkan verilere yer verilmiştir. Veriler her kuruluş için ayrı tablolar şeklinde sunulmuştur.

P21	Bilişsel Gelişim	Dil Gelişimi	Sosyal-Duygusal Gelişim	Motor Gelişim	Öz bakım
Öğrenme ve Yenilik Becerileri 1. Eleştirel düşünme ve problem çözme 2. Yaratıcılık ve Yenilik 3. İletişim ve işbirliği Medya ve Teknoloji Becerileri 1. Bilgi okuryazarlığı; 2. Medya okuryazarlığı; 3. Teknoloji okuryazarlığı Yaşam ve Kariyer Becerileri 1. Esneklik ve Uyum 2. Girişimcilik ve Özyönetim 3. Sosyal ve Kültürlerarası Beceriler 4. Üretkenlik ve Sorumluluk 5. Liderlik ve Sorumluluk	Kazanım 1. Nesne/durum/olaya dikkatini verir. Kazanım 2. Nesne/durum/olayla ilgili tahminde bulunur. Kazanım 17. Neden-sonuç ilişkisi kurar. Kazanım 19. Problem durumlarına çözüm üretir.	Kazanım 5. Dili iletişim amacıyla kullanır. Kazanım 7. Dinlediklerinin/ izlediklerinin anlamını kavrar. Kazanım 8. Dinlediklerini/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder. Kazanım 10. Görsel materyalleri okur. Kazanım 11. Okuma farkındalığı gösterir. Kazanım 12. Yazı farkındalığı gösterir.	Kazanım 3. Kendini yaratıcı yollarla ifade eder. Kazanım 7. Bir işi veya görevi başarmak için kendini güdüler. Kazanım 8. Farklılıklara saygı gösterir. Kazanım 9. Farklı kültürel özellikleri açıklar. Kazanım 10. Sorumluluklarını yerine getirir. Kazanım 12. Değişik ortamlardaki kurallara uyar. Kazanım 17. Başkalarıyla sorunlarını çözer.		
Tablo 2. P21'in belirlediği 21. yüzyıl becerilerinin kazanımlarda yer alma durumu					

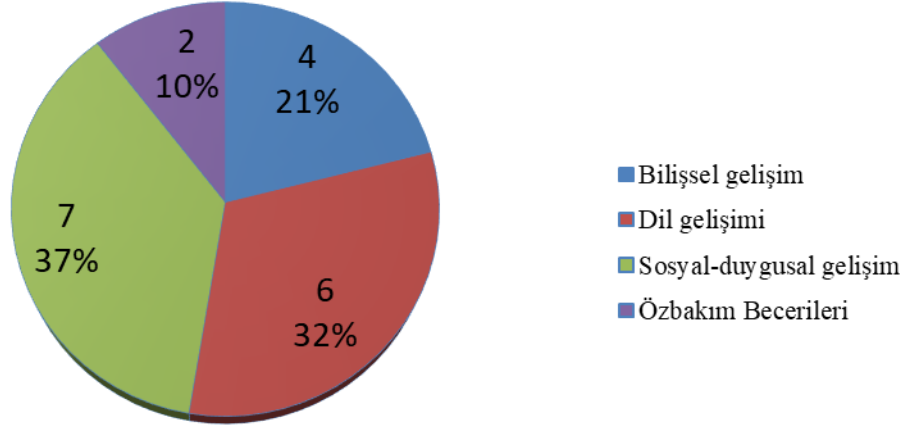
2013 Okul Öncesi Eğitim Programı'nda bulunan kazanımlar P21'in belirlediği 21. yüzyıl becerileri açısından incelendiğinde; eleştirel düşünme ve problem çözüme, iletişim ve medya okur-yazarlığı, yaratıcılık, esneklik ve uyum ve sosyal ve kültürler arası beceriler ile ilgili kazanımlara yer verildiği görülmüştür. Tablo 2. incelendiğinde, bu beceriler ile ilişkili olan toplam 17 kazanım bulunduğu, bunlardan 7 tanesinin sosyal-duygusal gelişim alanında [K3, K7, K8, K9, K10, K12, K17]; 6 tanesinin dil gelişimi alanında [K5, K7, K8, K10, K11, K12]; 4 tanesinin ise bilişsel gelişim alanında [K1, K2, K17, K19] olduğu görülmektedir. P21 21. yüzyıl becerilerine ilişkin kazanımların en fazla sosyal duygusal gelişim alanında bulunduğu görülürken, motor gelişim ve öz bakım alanlarında bu becerilere ilişkin kazanıma rastlanmadığı görülmektedir. P21'in belirlediği 21. yüzyıl becerilerine ilişkin kazanımların gelişim alanlarına göre dağılımı Şekil 1' de verilmiştir.

NCREL en Gauge	Bilişsel Gelişim	Dil Gelişimi	Sosyal-Duygusal Gelişim	Motor Gelişim	Öz bakım
Keşfedici Düşünme 1. Uyumluluk, karmaşıklık yönetimi ve özyönetim 2. Meraklılık, yaratıcılık ve risk alma 3. Üst düzey düşünme ve mantık yürütme	Kazanım 1. Nesne/durum/olaya dikkatini verir. Kazanım 2. Nesne/durum/olayla ilgili tahminde bulunur. Kazanım 17. Neden-sonuç ilişkisi kurar. Kazanım 19. Problem durumlarına çözüm üretir.	Kazanım 5. Dili iletişim amacıyla kullanır. Kazanım 7. Dinlediklerinin/izlediklerinin anlamını kavrar. Kazanım 8. Dinlediklerini/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder. Kazanım 10. Görsel materyalleri okur. Kazanım 11. Okuma farkındalığı gösterir. Kazanım 12. Yazı farkındalığı gösterir.	Kazanım 3. Kendini yaratıcı yollarla ifade eder. Kazanım 6. Kendisinin ve başkalarının haklarını korur. Kazanım 8. Farklılıklara saygı gösterir. Kazanım 9. Farklı kültürel özellikleri açıklar. Kazanım 10. Sorumluluklarını yerine getirir.		Kazanım 3. Yaşam alanlarında gerekli düzenlemeler yapar. Kazanım 6. Günlük yaşam becerileri için gerekli araç ve gereçleri kullanır.

<p>2. kişisel, sosyal ve yurttaş sorumluluk</p> <p>3. İnteraktif iletişim</p> <p>Dijital Çağ Okuryazarlığı</p> <p>1. Temel, bilimsel, ekonomik ve teknoloji okuryazarlığı</p> <p>2. Görsel ve Bilgi okuryazarlığı</p> <p>3. Çok kültürlülük okuryazarlığı ve küresel farkındalık</p> <p>Yüksek Üretkenlik</p> <p>1. Sonuçları yönetme, planlama ve öncelik verme</p> <p>2. Günlük yaşam araçlarının etkili kullanımı</p> <p>3. Üretimle ilgili yetenek, yüksek kaliteli ürün</p>	<p>Kazanım 12. Değişik ortamlardaki kurallara uyar.</p> <p>Kazanım 17. Başkalarıyla sorunlarını çözer.</p>
<p>Tablo 3. NCREL' in belirlediği yüzyıl becerilerinin kazanımlarda yer alma durumu</p>	

2013 Okul Öncesi Eğitim Programı'nda bulunan kazanımlar NCREL'in belirlediği 21. yüzyıl becerileri açısından incelendiğinde "uyumluluk, karmaşıklık yönetimi ve özyönetim, meraklılık, yaratıcılık ve risk alma, üst düzey düşünme ve mantık yürütme, kişilerarası yetenekler, kişisel, sosyal ve yurttaşlık sorumluluğu, interaktif iletişim, görsel ve bilgi okuryazarlığı, çok kültürlülük okuryazarlığı ve küresel farkındalık, görsel ve bilgi okuryazarlığı ve çok kültürlülük okuryazarlığı ve küresel farkındalık ve günlük yaşam araçlarının etkili kullanımı" becerileri ile ilgili kazanımlara yer verildiği görülmektedir. Tablo 3. incelendiğinde bahsedilen becerilere ilişkin toplamda 19 kazanım bulunduğu, bu kazanımlardan 7 tanesinin sosyal duygusal gelişim alanında [K3, K6, K8, K9, K10, K12, K17], 6 tanesinin dil gelişimi alanında [K5, K7, K8, K10, K11, K12], 4 tanesinin bilişsel gelişim alanında [K1, K2, K17, K19], 2 tanesinin ise öz bakım alanında [K3, K6] olduğu görülmektedir. NCREL 21. yüzyıl becerilerine ilişkin kazanımlar en fazla dil gelişim alanında bulunurken, motor gelişim alanında bu becerilere ilişkin kazanımların bulunmadığı görülmektedir. NCREL' in belirlediği 21. yüzyıl becerilerine ilişkin kazanımların gelişim alanlarına göre dağılımı Şekil 2' de verilmiştir.

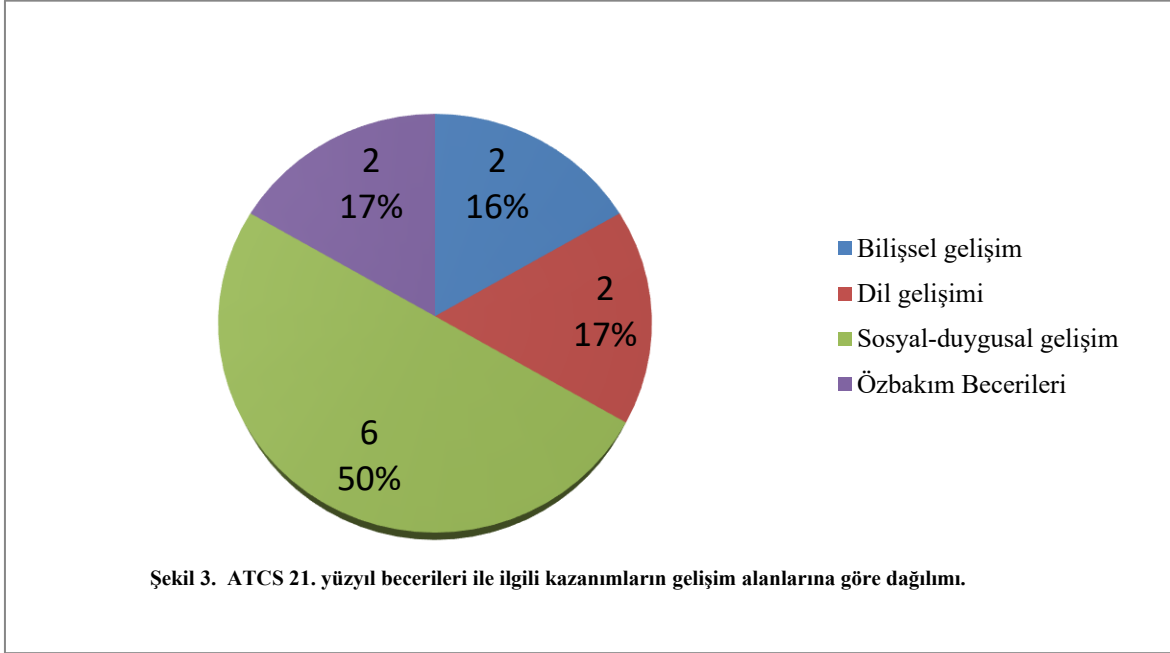

Şekil 2. NCREL 21. yüzyıl becerileri ile ilgili kazanımların gelişim alanlarına göre dağılımı.

ATCS	Bilişsel Gelişim	Dil Gelişimi	Sosyal-Duygusal Gelişim	Motor Gelişim	Öz bakım
Düşünme Yolları 1. Yaratıcılık ve Yenilik 2. Eleştirel düşünme, problem çözme, karar verme 3. Liderliği öğrenme, üst biliş Çalışma Yolları 1. İletişim 2. İşbirliği (takım çalışması) Çalışma Araçları 1. Bilgi okuryazarlığı 2. Bilgi ve İletişim Teknolojileri (ICT) okuryazarlığı Dünyada Yaşam 1. Yerel ve küresel vatandaşlık 2. Yaşam ve kariyer 3. Bireysel ve sosyal sorumluluk	Kazanım 17. Neden-sonuç ilişkisi kurar. Kazanım 19. Problem durumlarına çözüm üretir.	Kazanım 5. Dili iletişim amacıyla kullanır. Kazanım 7. Dinlediklerinin/izlediklerinin anlamını kavrar. Kazanım 8. Dinlediklerini/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder. Kazanım 10. Görsel materyalleri okur. Kazanım 11. Okuma farkındalığı gösterir. Kazanım 12. Yazı farkındalığı gösterir.	Kazanım 3. Kendini yaratıcı yollarla ifade eder. Kazanım 8. Farklılıklara saygı gösterir. Kazanım 9. Farklı kültürel özellikleri açıklar. Kazanım 10. Sorumluluklarını yerine getirir. Kazanım 12. Değişik ortamlardaki kurallara uyar. Kazanım 17. Başkalarıyla sorunlarını çözer.		Kazanım 3. Yaşam alanlarında gerekli düzenlemeler yapar. Kazanım 6. Günlük yaşam becerileri için gerekli araç ve gereçleri kullanır.

Tablo 4. ATCS' nin belirlendiği 21. yüzyıl becerilerinin kazanımlarda yer alma durumu

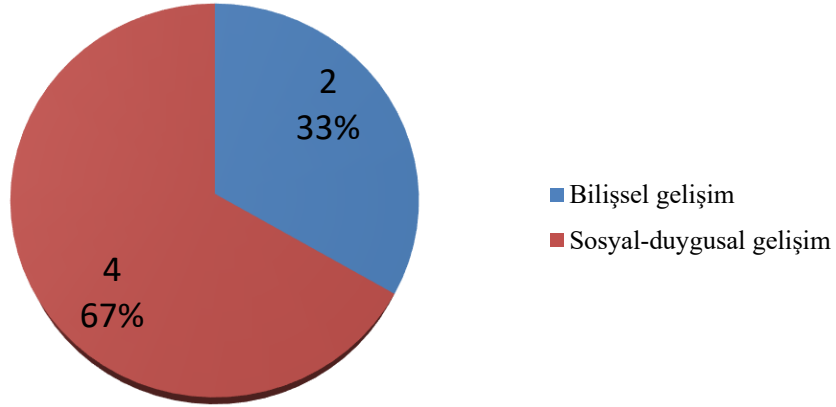
2013 Okul Öncesi Eğitim Programı'nda bulunan kazanımlar ATCS'nin belirlediği 21. yüzyıl becerileri açısından incelendiğinde, "yaratıcılık ve yenilik, eleştirel düşünme, problem çözme, karar verme, liderliği öğrenme, üst biliş, iletişim, iş birliği, bilgi okur-yazarlığı, yerel ve küresel vatandaşlık ve bireysel ve sosyal sorumluluk becerileri" ile ilgili kazanımlara yer verildiği görülmektedir. Tablo 4. incelendiğinde, bahsedilen becerilere ilişkin toplamda 16 çeşit kazanım bulunduğu, bu kazanımlardan 6 tanesinin dil gelişimi alanında [K5, K7, K8, K10, K11, K12], 6 tanesinin sosyal duygusal gelişim alanında [K3, K8, K9, K10, K12, K17], 2 tanesinin bilişsel gelişim alanında [K17, K19], 2 tanesinin ise öz-bakım becerileri alanında [K3, K6] olduğu görülmektedir. ATCS 21. yüzyıl becerilerine ilişkin kazanımlar en fazla dil gelişimi ve sosyal duygusal gelişim alanında bulunurken, motor gelişim alanında bulunmadığı görülmektedir. ATCS'nin belirlediği 21. yüzyıl becerilerine ilişkin kazanımların gelişim alanlarına göre dağılımı Şekil 3'te verilmiştir.

NETS/ISTE	Bilişsel Gelişim	Dil Gelişimi	Sosyal-Duygusal Gelişim	Motor Gelişim	Öz bakım
Yaratıcılık ve Yenilik 1.Yaratıcı düşünme, bilgi inşası, ürün geliştirme ve teknoloji kullanma süreçleri 2.Eleştirel düşünme, problem çözme ve karar verme İletişim ve İşbirliği Öğrencilerin işbirliği içinde çalışması ve iletişim kurması için dijital medya ve ortamları kullanması Teknoloji işlemleri ve Kavramları Teknoloji kavramlarını, sistemlerini ve işlemlerini anlama Araştırma ve Bilgi Akışı Dijital araçlarla bilginin toplanması, kullanımı ve değerlendirilmesi Dijital Vatandaşlık Teknoloji ile ilgili toplumsal ve kültürel sorunları anlama	Kazanım 17. Neden-sonuç ilişkisi kurar. Kazanım 19. Problem durumlarına çözüm üretir.		Kazanım 3. Kendini yaratıcı yollarla ifade eder. Kazanım 8. Farklılıklara saygı gösterir. Kazanım 9. Farklı kültürel özellikleri açıklar Kazanım 17. Başkalarıyla sorunlarını çözer.		

Tablo 5. NETS/ISTE'nin belirlediği 21. yüzyıl becerilerinin kazanımlarda yer alma durumu

2013 Okul Öncesi Eğitim Programı'nda bulunan kazanımlar NETS/ISTE'nin belirlediği 21. yüzyıl becerileri açısından incelendiğinde, yaratıcı düşünme, eleştirel düşünme, problem çözme ve karar verme becerileri ile ilgili kazanımlara yer verildiği görülmektedir. Tablo 5. incelendiğinde bu becerilere ilişkin toplamda 6 kazanım bulunduğu, bunlardan 4 tanesinin sosyal duygusal gelişim alanında [K3, K8, K9, K17], 2 tanesinin ise bilişsel gelişim alanında [K17, K19] olduğu görülmektedir. Dil gelişimi, motor gelişim ve öz-bakım becerileri alanlarında ise NETS/ISTE 21. yüzyıl becerilerine ilişkin kazanımlara rastlanmamıştır. NETS/ISTE'nin belirlediği yüzyıl becerilerine ilişkin kazanımların gelişim alanlarına göre dağılımı Şekil 4'te verilmiştir.

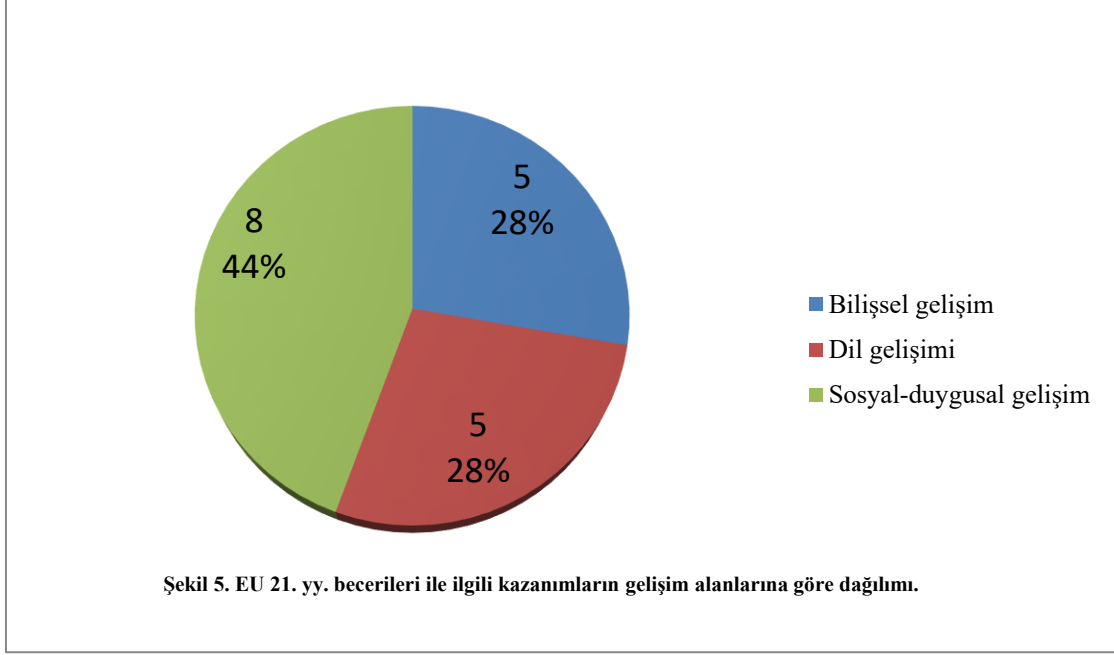
Şekil 4. NETS/ISTE 21. yüzyıl becerileri ile ilgili kazanımların gelişim alanlarına göre dağılımı.

EU	Bilişsel Gelişim	Dil Gelişimi	Sosyal-Duygusal Gelişim	Motor Gelişim	Öz bakım
Öğrenmeyi Öğrenmek ve İletişim 1. Anadilde iletişim 2. Yabancı dilde iletişim Dijital Yetenekler Kültürel Farkındalık ve İfade Sosyal ve yurttaşlık ile ilgili yetkinlik İnisiyatif ve girişimcilik hissi	Kazanım 1. Nesne/durum/olaya dikkatini verir. Kazanım 2. Nesne/durum/olayla ilgili tahminde bulunur. Kazanım 17. Neden-sonuç ilişkisi kurar. Kazanım 21. Atatürk'ü tanır. Kazanım 22. Atatürk'ün Türk toplumu için önemini açıklar.	Kazanım 3. Söz dizimi kurallarına göre cümle kurar. Kazanım 4. Konuşurken dilbilgisi yapılarını kullanır Kazanım 5. Dili iletişim amacıyla kullanır. Kazanım 6. Sözcük dağarcığını geliştirir. Kazanım 9. Sesbilgisi farkındalığı gösterir.	Kazanım 6. Kendisinin ve başkalarının haklarını korur. Kazanım 7. Bir işi ya da görevi başarmak için kendini güdüler. Kazanım 8. Farklılıklara saygı gösterir. Kazanım 9. Farklı kültürel özellikleri açıklar. Kazanım 10. Sorumluluklarını yerine getirir. Kazanım 11. Atatürk ile ilgili etkinliklerde sorumluluk alır. Kazanım 12. Değişik ortamlardaki kurallara uyar. Kazanım 15. Kendine güvenir.		

Tablo 6. EU'nun belirlediği 21. yüzyıl becerilerinin kazanımlarda yer alma durumu

2013 Okul Öncesi Eğitim Programı'nda bulunan kazanımlar EU'nun belirlediği 21. yüzyıl becerileri açısından incelendiğinde, öğrenmeyi öğrenmek ve iletişim, kültürel farkındalık ve ifade, sosyal ve yurttaşlık ile ilgili yetkinlik becerilerine ilişkin kazanımlara yer verildiği görülmüştür. Tablo 6. incelendiğinde bu becerilere ilişkin toplamda 18 kazanım bulunduğu, bunlardan 8 tanesinin sosyal duygusal gelişim alanında [K6, K7, K8, K9, K10, K11, K12, K15], 5

tanisinin dil gelişimi alanında [K3, K4, K5, K6, K9], 5 tanesinin bilişsel gelişim alanında [K1, K2, K17, K21, K22] olduğu görülmektedir. EU 21. yüzyıl becerilerine ilişkin kazanımlara en fazla sosyal duygusal gelişim alanında yer verilirken, motor gelişim ve öz-bakım becerileri alanlarında bu becerilere ilişkin kazanımlara yer verilmediği görülmektedir. EU'nun belirlediği 21. yüzyıl becerilerine ilişkin kazanımların gelişim alanlarına göre dağılımı Şekil 5'te verilmiştir.

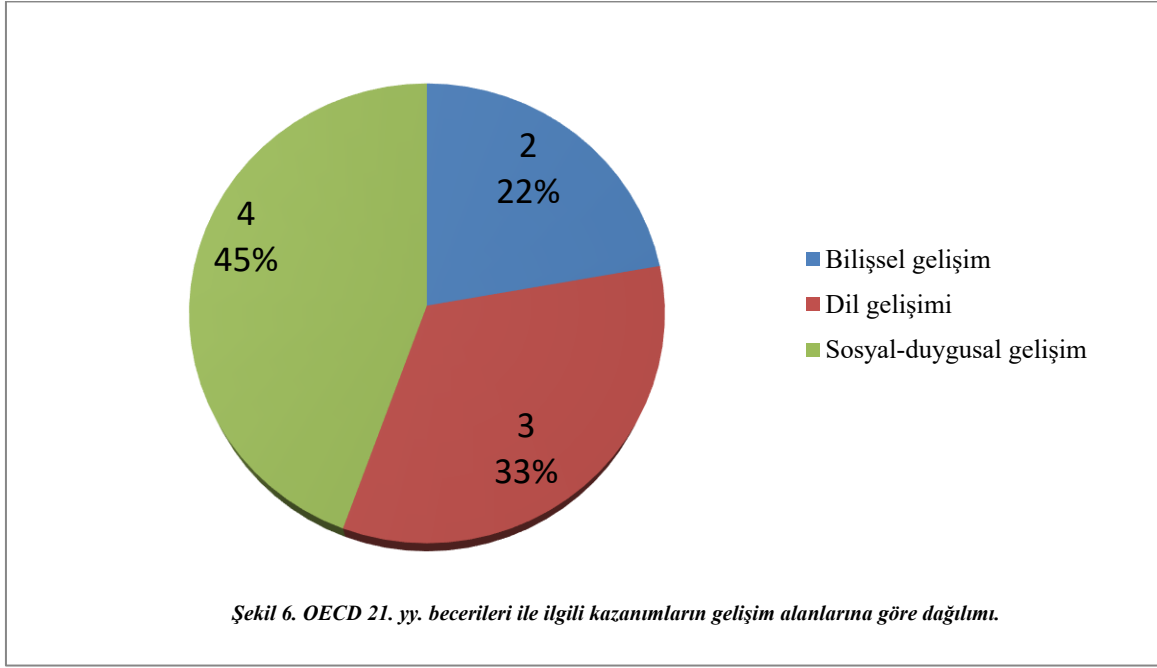

Şekil 5. EU 21. yy. becerileri ile ilgili kazanımların gelişim alanlarına göre dağılımı.

OECD	Bilişsel Gelişim	Dil Gelişimi	Sosyal-Duygusal Gelişim	Motor Gelişim	Öz bakım
Heterojen Gruplarla Etkileşim 1. Başkalarıyla iyi ilişkiler 2. İşbirliği ve takımla çalışma 3. Çatışma çözme ve yönetme Araçların İnteraktif Kullanımı 1. Dilin, sembollerin ve yazının interaktif kullanımı 2. Bilgi ve bilimin interaktif kullanımı 3. Teknolojinin interaktif kullanımı Bağımsız-Özerk Davranma 1. "Büyük resim" içinde davranma 2. Yaşam planları ve kişisel projeler oluşturma ve yönetme 3. Haklarını, savunmak, öne sürmek	Kazanım 13. Günlük yaşamda kullanılan sembollerini tanıır. Kazanım 19. Problem durumlarına çözüm üretir.	Kazanım 5. Dili iletişim amacıyla kullanır. Kazanım 11. Okuma farkındalığı gösterir. Kazanım 12. Yazı farkındalığı gösterir.	Kazanım 6. Kendisinin ve başkalarının haklarını korur. Kazanım 12. Değişik ortamlardaki kurallara uyar. Kazanım 16. Toplumsal yaşamda bireylerin farklı rol ve görevleri olduğunu açıklar. Kazanım 17. Başkalarıyla sorunlarını çözer.		

Tablo 7. OECD'nin belirlediği 21. yüzyıl becerilerinin kazanımlarda yer alma durumu

2013 Okul Öncesi Eğitim Programı'nda bulunan kazanımlar OECD'nin belirlediği 21. yüzyıl becerileri açısından incelendiğinde, başkalarıyla iyi ilişkiler, çatışma çözme ve yönetme, dilin, sembollerin ve yazının interaktif kullanımı becerilerine ilişkin kazanımlara yer verildiği görülmüştür. Tablo 7. incelendiğinde, bu becerilere ilişkin toplamda 10 kazanım bulunduğu, bunlardan 4 tanesinin sosyal duygusal gelişim alanında [K6, K12, K16, K17], 3 tanesinin dil gelişim alanında [K5, K11, K12], 2 tanesinin bilişsel gelişim alanında [K13, K19] olduğu görülmektedir. OECD 21. yüzyıl becerilerine ilişkin kazanımlara en fazla sosyal duygusal gelişim alanında yer verilirken, motor gelişim ve öz-bakım becerileri alanlarında yer verilmediği görülmüştür. OECD'nin belirlediği 21. yüzyıl becerilerine ilişkin kazanımların gelişim alanlarına göre dağılımı Şekil 6' da verilmiştir.

Sonuç, tartışma ve öneriler

Bu araştırmada 2013 okul öncesi eğitim programının çeşitli kurumlarca belirlenen 21. yüzyıl becerileri açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Bu bölümde araştırma bulguları tartışılmış ve sonuçlar doğrultusunda bazı öneriler getirilmiştir.

Araştırma bulguları incelendiğinde kazanımlarda en fazla yer verilen becerilerin “eleştirel düşünme, yaratıcılık, problem çözme, iletişim, sorumluluk ve farklı kültürel özelliklerle ilgili farkındalık” gibi beceriler olduğu görülmüştür. Gelişim alanlarına göre bakıldığında ise bu becerilere ilişkin kazanımlara en fazla sosyal duygusal gelişim alanında yer verildiği, bunu sırasıyla dil gelişim alanı ve bilişsel gelişim alanının takip ettiği görülmektedir. Bunun yanında öz bakım alanında bu becerilere çok az rastlanırken motor gelişim alanında hiç rastlanmadığı görülmektedir. Öğrenme ve düşünme süreçleri ile ilişkili bu yeterlilikler öğrencilerin giderek daha karışık bir hal alan toplumsal ve ekonomik hayata hazırlanmalarına yardımcı olur. Bu becerilere sahip öğrenciler çevresindeki insanlarla iş birliği içinde çalışabilir, sorumlulukları paylaşabilir, yaratıcı fikirler ortaya atabilir, bunları analiz edip değerlendirebilir, düşüncelerini uygun yollarla ifade edebilir, karşılaştıkları problemlere çözüm yolları üretebilir ve bunları deneyebilirler (Aygün vd. 2016).

Yaratıcılık, okul öncesi eğitim programında üzerinde önemle durulan becerilerden biridir. Planlarda özellikle hayal gücünü geliştiren, tek tip ürün oluşturma yerine özgün ürünler ortaya koymayı teşvik eden etkinliklere ve öğrenme yaşantılarına yer verilmesi gerektiği vurgulanmaktadır (MEB, 2013).

Yapılan bazı araştırmalar 2013 okul öncesi eğitim programında yer alan kazanımlarda sorumluluk değerine diğer değerlere oranla daha sık yer verildiği ve vurgulandığı görülmüştür (Aral ve Kadan, 2018; Sapsağlam, 2013). Bu bulgular araştırmanın sonuçlarıyla örtüşmektedir. Bu bilgiler ışığında 2013 okul öncesi eğitim programının, öğrenme ve düşünme yolları ile ilgili beceriler bakımından öğrencileri 21. yüzyıla hazırladığı söylenebilir.

Problem çözme becerisi çocukların günlük hayatta karşılaştıkları sorunların üstesinden gelebilmesi ve sağlıklı çözümler üretebilmeleri açısından oldukça önemlidir (Dereli, 2008). Problem çözme becerisi gelişen çocuklar, günlük yaşamda karşılaştıkları sorunlara yapıcı çözüm yolları buldukları takdirde kendilerine olan güvenleri de gelişir ve akranları ile iyi ilişkiler kurabilir (Yaralı ve Özkan, 2016). 21. yüzyılda liderlerde bulunması gereken en önemli özelliklerden biri olan problem çözme becerisine sahip olmalarıdır. Bu nedenle 2013 okul öncesi eğitim programında problem çözme becerilerine ilişkin kazanımlara yer verilmesi programın, öğrencileri 21. yüzyıl becerilerine hazırlamaya katkıda bulunması bakımından önemlidir.

Günümüzde gelişen teknoloji ile birlikte uluslararası alanda etkileşimler daha da artmış, dünyanın herhangi bir yerinde meydana gelen bir olay diğer bütün ülkeleri etkilemeye başlamıştır. Bu değişen dünyada barış ve hoşgörü içinde ilişkiler geliştirebilmek, kendi kültürel değerlerinin farkında olmakla beraber farklı kültürler hakkında da bilgiye sahip olmak ve değişimleri takip edebilmek önem kazanmaktadır (Ceylan, 2014). Küresel bir bakış açısına sahip bireylerin yetişmesinde eğitim çok önemli bir yere sahiptir. Bu nedenle eğitim programlarının okul öncesi dönemden itibaren farklı kültürler hakkında bilgi sahibi ve hoşgörülü bireyler yetiştirmeyi amaçlaması beklenmektedir.

Araştırma bulguları incelendiğinde, 2013 okul öncesi eğitim programında günümüzde oldukça önem kazanan ve 21. yüzyıl becerilerinde vurgulanan teknoloji ve medya okuryazarlığı ile ilgili kazanımlara pek rastlanmadığı görülmektedir. Yapılan araştırmalar günümüzde teknolojinin hemen her çocuk için erken yaşlardan itibaren ulaşılabilir olduğunu, bu nedenle çocukları teknolojiden uzak tutmaya çalışmak yerine eğitimde teknolojinin nasıl kullanılacağına ilişkin çalışmaların yapılması gerektiğini savunmaktadır (Sayan, 2016). Okul öncesi eğitiminde kullanılan teknolojik araçların çocukların gelişimine katkı sunacak şekilde kullanılması ve "Okul öncesi eğitim teknolojisi" oluşturulması gerektiği vurgulanmaktadır (Erdoğan, 2014).

Elde edilen sonuçlar doğrultusunda, okul öncesi eğitim programının 21. yüzyıl becerileri açısından değerlendirilmesi ve eksik görülen beceriler ile ilgili kazanımlara yer verilmesi önerilmektedir. Ayrıca okul öncesi dönemde teknoloji eğitimi ile ilgili bir program oluşturulması ve çocukların gelişimini destekleyecek ölçüde eğitime entegre edilmesi önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Ananiadou, K., & Claro, M. (2009). 21st century skills and competences for new millennium learners in OECD countries.
- Aral, N., & Kadan, G. (2018). 2013 Okul öncesi eğitim programının değerler eğitimi bağlamında incelenmesi. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 2(1), 113-131.
- Assessment and Teaching of 21 Century Skills (Ed.). (2011). *Defining Twenty-First Century Skills*. In *Assessment and Teaching of 21 Century Skills*. doi:https://doi.org/10.1007/978-94-007-2324-5_2
- Aygün, Ş. S., Atalay, N., Kılıç, Z., & Yaşar, S. (2016). Öğretmen adaylarına yönelik 21. Yüzyıl becerileri yeterlilik algıları ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40(40), 160-175.
- Büyükoztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2018). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi
- Cansoy, R. (2018). Uluslararası Çerçvelere Göre 21. Yüzyıl Becerileri ve Eğitim Sisteminde Kazandırılması. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7(4), 3112-3134.
- Ceylan, Ş. (2014). Okul öncesi öğretmenlerinin dünya vatandaşlığı eğitimi ile ilgili görüşleri. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 7(1), 78-93.
- Demirel, Ö. (2012). *Eğitimde Program Geliştirme Kuramdan Uygulamaya*. Ankara: Pegem Akademi.
- Dereli, E. (2008). *Çocuklar için sosyal beceri eğitim programının 6 yaş çocukların sosyal problem çözme becerilerine etkisi* (Doctoral dissertation, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Düşek, G., & Dönmez, B. (2012). Türkiye’de yayımlanan okul öncesi eğitim programları. *Mesleki Bilimler Dergisi*, 1(1), 68-75.
- Erdoğan, N. I. (2014). *Erken Çocuklukta Sınıfta Teknoloji Kullanımı: Okul öncesi Eğitimi ve Teknoloji*. İçinde; *Okulöncesi Eğitimi ve Teknoloji*. Ankara, Türkiye: Hedef CS.
- International Society for Technology in Education (2007). *The national educational technology standards and performance indicators for students*. Eugene, OR: ISTE.
- Kotluk, N., & Kocakaya, S. (2015). 21. yüzyıl becerilerinin gelişiminde dijital öykülemeler: Ortaöğretim öğrencilerinin görüşlerinin incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 354-363.
- Milli Eğitim Bakanlığı, (2013). *Okul öncesi eğitim programı*. Ankara: MEB.
- North Central Regional Educational Laboratory. (2003). *21st Century Skills*. 05.14.2019’da <http://pict.sdsu.edu/engauge21st.pdf>’ den alınmıştır.
- Özdemir, S. M. (2009). Eğitimde program değerlendirme ve Türkiye’de eğitim programlarını değerlendirme çalışmalarının incelenmesi (ss. 126-149). *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 126-149.
- Partnership for 21st Century Skills (2010). *Framework for 21st century learning*. 15.05.2019’da <http://www.battelleforkids.org>’ den alınmıştır.
- Sapsağlam, Ö. (2013). Değerlendirme boyutuyla okul öncesi eğitim programları (1952-2013). *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2013(1), 63-73.
- Sapsağlam, Ö. (2016). Okul Öncesi Eğitim Programlarında Yer Alan Hedeflerin Değerler Açısından İncelenmesi. *Electronic Turkish Studies*, 11(9).
- Sayan, H. (2016). Okul Öncesi Eğitimde Teknoloji Kullanımı. 21. Yüzyılda Eğitim Ve Toplum Eğitim Bilimleri Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 5(13).
- Sönmez, S., & Seyhan, G. B. (2016). MEB 2013 okul öncesi eğitim programının sağlık kavramı açısından incelenmesi. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 7(1), 146-174.
- Yaralı, K. T., & Özkan, H. K. (2016). Çocukların (60-72 aylık) Sosyal problem çözme becerileri ile sosyal yetkinlik ve davranış durumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Turkish Journal of Social Research/Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 20(2).
- Yılmaz, E. (2016). 21.yüzyıl becerileri kapsamında dönüşen okul paradigması. İçinde, E. Yılmaz, M. Çalışkan & S. A. Sulak (Ed.), *Eğitim Bilimlerinden Yansımalar*, (ss.5-16). Konya: Çizgi Kitabevi

ANALYSIS OF 2013 PRESCHOOL EDUCATION PROGRAM IN TERMS OF 21st CENTURY SKILLS

Berrin Koçin

Mehmet Nur Tuğluk

Abstract

The aim of this study is to examine the achievements that are included in the MEB 2013 Pre-School Education Program in terms of 21st century skills and to determine the level of reference skills. Content analysis method, one of the qualitative research methods, was used in the research. As a result of the research, it has been observed that the gains in the preschool program are mostly related to skills such as critical thinking, creativity, problem solving, communication, responsibility and awareness of different cultural characteristics. When the development areas are analyzed, it is seen that the gains related to these skills are mostly included in the field of social emotional development, followed by the language development field and the cognitive development field respectively. In addition, while these skills are very rare in the field of self-care skills, it has been determined that there are no encountered in the field of motor development. Technology and media literacy gains, which have become very important today and highlighted in 21st century skills, have not been observed. Some suggestions were made in line with the results obtained.

Keywords: Preschool education, educational programs, 21st century skills